

Poštovana Gospodjo, predsednice veća i uvaženi članovi veća koje treba da odlučuje o Rehabilitaciji Prof. Dr. DRAGOLJUBA JOVANOVIĆA,

Vaša odluka doneta u rehabilitacionom postupku ima ogroman moralni značaj, za porodicu Prof. Dr. Jovanovića ali isto tako ima i širi značaj za Srbiju, i to kako za njenu istoriju tako i za demokratske procese za koje se danas bori napredni slobodarski deo Srbije.

Ratio legis rehabilitacije kao pravnog instituta leži u nacionalnom širem društvenom interesu da se isprave nepravde i da se rehabilituju svi oni koji su osudjeni na montiranim političkim procesima održanim posle 06.04.1941.godine na osnovu iskonstruisanih optužnica za krivična dela koja nisu izvršili.

U ovom postupku koji je javan, ali nije i kontradiktoran u svojstvu punomoćnika oštećenih, odnosno naslednika Prof. Dr. Dragoljuba Jovanovića neman zadatak da osporavam činjenično stanje utvrđeno na osnovu nepostojećih dokaza iskazima UDBINIH doušnika, niti da ulazim u pitanje pogrešne primene pojedinih odredbi tada važećeg krivičnog zakonika, jer je ova analiza nepotrebna sa stanovišta relevantnih članova Zakona o rehabilitaciji.

Medjutim, i ako specifičan postupak Zakona o rehabilitacij, ne predvidja završnu reč punomoćnika rehbilitovanog i njegove porodice, intimno želim da ovim rezimeom postupka nastavim i dovršim odbranu Dr. Jovanovića i njegovog branioca advokata Kovačevića mada su oni u toku postupka i u završnoj reči dokazali da u radnjama Dr.Jovanoviću nema elemenata krivičnog dela koje mu se stavljaju na teret i da ga zbog toga treba osloboditi.

Ali šta znače elokventne odbrane intelektualno i moralno superiornog okrivljenog Jovanovića i njegovog branioca sudijama Suda za zaštitu države, kada je odluka doneta od strane diktatora i njegove vrhuške već bila donela pre sudjenja, i kada samo sudjenje predstavlja samo farsu, pokriće i "demokratski dekor", surovih predstava u kojima su su ljudima oduzimani životi, li su u najboljem slučaju osudjivani na tešku dugogodišnju robiju u neljudskim uslovima.

Ličnost i delo Prof. Dr. Dragoljuba Jovanovića zaslužuju i moraju da budu osvetljeni, da bi njegova odbrana od klevetničke optužnice i neodržive presude i drakonske kazne bila potpuna.

Šta reći o Profesoru Jovanoviću i kako ga predstaviti danas javnosti i mladim generacijama, koje o ovoj istoriskoj ličnosti i njegovom delu ne znaju ništa.

Profesor Jovanović je bio jedinstvena ličnost na političkoj sceni Jugoslavije i Srbije u period između dva rata i neposredno u period posle II svetskog rata.

Naša moderna politička istorija i pravna nauka neće moći da zaobidju ličnost i delo ovog velikog čoveka, političara i naučnika, i moraće da Prof. Dr. Dragoljubu Jovanoviću, dodele visoko mesto u političkoj eliti najeminentnijih srpskih političara XX veka.

Prof. Dr. Dragoljuba Jovanovića lider zemljoradnika, vodja Zemljoradničke stranke, narodni tribun, govornik pravi orator, borac za prava zemljordnika, zadojen socijalističkim idejama S. Markovića, D. Tucovića i R. Dragovića, kao mlad čovek našao je svoj politički put i definisao ciljeve svog političkog angažmana od kojih nije nikada odstupao.

Prof. Dr. Jovanović bio je pokretač i urednik lista " RAD ", a 1927. postaje član saveza zemljoradnika Srbije.

1929 mu sudi Sud za zaštitu države,

1932 ponovo je uhapšen i izbačen sa Pravnog fakulteta,

1936 učestvuje u stvaranju narodnog fronta sa komunistima,

1938 boravi u Španiji i drži govor u španskom Kortesu.

Po povratku iz Španije u Parizu u Latinskom kvartu zajedno sa Dolores Ibaruri govori na mitinzima kojima se pruža podrška španskoj republikanskoj vladi i internacionalnim brigadama, a protiv Frankovih falangrista i fašizma,

1938. ponovo izveden pred sud za zaštitu države, što izaziva veliko nezadovoljstvo u demokratskim političkim krugovima.

1939. Prof. Dr. Jovanovića formira Narodnu seljačku stranku.

Ono što odvaja Prof. Dr. Dragoljuba Jovanovića od ostalih njegovih savremenika i što ga čini posebnim je njegova moralna čvrstina i spremnost da se lično žrtvuje zarad opštih interesa i visokih ciljeva. Prof. Dr. Jovanovića je bio jedan od najobrazovanijih ljudi svog vremena i Srba uopšte. Ponikao iz skromene ćilimarske porodice iz Pirota, Dr. Jovaanovića je prevalio put od Beograda gde se školovao do Sorbone na kojoj je odbranio dva doktorata iz pravnih nauka i brilijantno završio studije kao student godine.

Ovaj francuski djak je napravio i brilijantnu karijeru na beogradskom Pravnom fakultetu gde je promovisan za profesora, čiji je predmet bio Agrarna ekonomija, na preporuku Slobodana Jovanovića.

Prof. Dr. Jovanovića mogao je da se iz svog udobnog profesorskog kabineta akdemski bori za prava svojih zemljoradnika, no on je izabrao teži put i upustio se u realnu političku borbu, putujući širom Srbije, vodeći zborove po srpskim gradovima i selima, na svoj način pošteno i bezkompromisno. Sve ovo imalo je svoju visoku cenu koju je opozicionar Dr. Jovanović platio zajedno sa svojom porodicom svojim najbližima.

1929. izveden pred sud za zaštitu države zbog jednog predavanja studentima. Opozicioni stavovi Dr. Jovanovića nisu bili po volji vlasti, tako da je u vreme šestojanuarske diktature Kralja Aleksandra, Dr. Jovanović osuđen na robiju koju je izdražao u srpskom Sibiru.

Ovu kaznu je bezkompromisni Dr. Dragoljub Jovanović izdržao, a njegovi seljaci su ga posle izlaska sa robije dočekali sa četnaest volova koji su simbolično označavali mesece provedene na robiji i tako su ga trijumfalno doveli u Pirot, njegovo rodno mesto.

Ovaj ugledni naučnik svetskog glasa, narodni poslanik, bio je po svim ubedjenjima socijalista, naprednih ideja i po prirodi stvari antifašista. U vreme španskog građanskog rata, špansku rep. Kortés je pozvao jugoslovensku delegaciju u službenu posetu. Ovu delegaciju predvodio je Dr. Jovanović koji je tom prilikom u Cortésu održao govor podržavajući špansku rep. levicu u borbi protiv fašizma i Frankovih falangista. U tom cilju je po povratku iz Španije u Parizu u lat. kvartu zajedno sa Dolores Ibaruri govorio na mitinzima koji su podržavali španske republikanske snage i intern. brigade koje su se borile na njihovoj strani.

Ovaj međunarodni svetski ugled, spasao je glavu Dr. Jovanoviću kada ga je sud za dela protiv naroda i države osudio na kaznu strogog zatvora od " samo godinu strogog zatvora" sa gubitkom građanskih prava.

Treba reći da su se članovi Zemljordničke stranke Dr. Jovanovića za vreme II svedskog rata uključili po njegovom nalogu u borbu protiv fašizma u toj borbi su mnogi položili svoje živote za pobedu demokratije nad fašizmom.

Međunarodni slom fašističke Nemačke u Jugoslaviji i Srbiji nije doneo demokratiju, već je doneo njenu suprotnost jednopartisku krvavu policisku diktaturu.

Komunistička partija je u samom početku u borbi za vlast u prvim posleratnim godinama ostavila iluziju i privid demokratije tako da je u narodnoj skupštini bilo lidera nekih predratnih partija koje se prema mišljenju pobednika nisu kompromitovale za vreme rata i okupacije.

Dr. Jovanovića je od početka ovog kvazi parlamentarizma na svoj način i u svom stilu počeo da bude ono što jeste i što je on u suštini uvek bio pravi narodni predstavnik , borac za pravdu i opšti interes rečju opozicionara. Njegove kritike seljačkih radnih zadruga suprotstavljene Titu prilikom debate u vojnom budžetu bile su smetnja i takav problem koji komunistička vlast nije mogla da toleriše. Oprobanim i proverenim receptima iz staljinističkih procesa, pripremljen je i montiran krivični proces Dr Jovanovića sa ciljem da se potpuno eliminiše iz političkog života. Naravno ova odluka doneta i pripremljena u najužem i najvišem državnom vrhu samo je dosledno sprovedena od strane suda koji je tada samo bio puki običan instrument komunističke vlasti.

Osim Dr. Jovanovića trebalo je kazniti i njegovu porodicu koja je ostavljena bez ikakvi uslova za osnovnu egzistenciju, a dela Dr. Jovanovića su zabranjena, stavljena na index i kao takva osudjena kao i on sam na potpuni zaborav.

Medjutim, Dr. Jovanović nije bio slomljen ni na robiji u neljudskim uslovima, nastavio je da radi i da piše svoje naučne radove i političke spise, ostavljajući srpskoj nauci i kulturi stučna dela neprocenjive vrednosti.

Na kraju teba imati u vidu da je vreme rehabilitacije Dr. Jovanovića sa demokratskim promenama u Srbiji već počelo i da je faktički već uveliko u toku.

U Pirotu rodnom gradu Dr. Jovanovića, njegovi sugradjani su mu podigli spomenik. Naučni radovi Dr. Jovanovića se ponovo štampaju, a studenti i profesora naših pravnih fakulteta se ponovo bave proučavanjem naučnog rada dr. Jovanovića, a da još žive i aktuelne ideje predstavljaju osnov njihovih naučnih radova, doktorata i magisterijuma.

Zato je jasno da izložene činjenice i dokazi opravdavaju odluku suda kojom Dr. Jovanović treba da bude rehabilitovan, a presuda K. br. 2/47 doneta od strane Vrhovnog suda Srbije, doneta na dan 08.10.1947. poništena i stavljena van snage.

U Beogradu
08.06.2009.

Punomoćnik naslednika
Prof. Dr. Dragoljuba Jovanovića

Milorad Belić, adv.